



heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

3-84



Harmonie Oranje, de bewogen geschiedenis van een Wouws muziekgezelschap (IV)

IX. Verval en internationaal succes

Na het jubileumjaar lijkt de vereniging wat in te dommen. Er worden de eerste jaren geen grote successen gemeld en ook financieel gaat het wat minder goed. Het batig saldo in het kasboek wordt steeds geringer en de publicaties in de krant over de vereniging worden steeds kleiner (1).

Zondag 8 april 1900 meldt "de Grondwet" nog dat er een feestje plaatsvond voor de leden van de vereniging omdat er een nieuwe burgemeester was benoemd:

"Wouw, 6 april. Woensdagavond was het feest voor de harmonie Oranje. De leden lieten zich "den rooien baai" en de geurige sigaren goed smaken. De avond werd in gulle vrolijkheid doorgebracht; menig glaasje werd onder luide "hoerah's en lang zal hij leve" geledigd op de gezondheid van den nieuwen Burgervader. Nu zoo'n avondje valt danook in het geheel niet te versmaden, vooral niet voor onze oranjemannen" (2).

In hetzelfde jaar blijkt dat er ook problemen zijn om bestuursleden te vinden. De correspondent van de Grondwet meldt, dat de vereniging aan verdeeldheid ten prooi is gevallen. Omdat niemand commissaris wil worden, is de benoeming uitgesteld.

"Moge de ware eendracht onder de leden spoedig wederkeeren; Oranje zal er wel bij varen" (3).

Ondanks de 'gezapigheid' binnen de vereniging wil men dat jaar toch nog wel een uitstapje maken. In eerste instantie wordt gekozen voor een tochtje naar Antwerpen. De reiskosten moeten betaald worden uit de kas van de vereniging. Bij nader inzien valt de keuze echter op Den Haag. Op zondag 12 augustus meldt de Grondwet in geuren en kleuren wat de leden van de harmonie allemaal gezien hebben (4). In 1901 werd de vereniging op de foto gezet. We weten dat omdat ook van dit opmerkelijke feit in de krant melding wordt gemaakt:

"Wouw, 2 juli. Zondagmiddag gaf de harmonie Oranje op het fraaie marktplein alhier haar 1e zomerconcert. Over het algemeen werden de verschillende nummers goed uitgevoerd, wat natuurlijk zeer in de smaak viel van

Grand Concours International de Musique
HARMONIES ET FANFARES
1904

ORGANISÉ PAR LA
FANFARE ROYALE

1879  1904

Bruxelles, le 15 Mai 1904.

Phalange Artistique
DE BRUXELLES

Président : M. Arthur WALCHERS

Secrétaire :

BRASSERIE FLAMANDE, BRUXELLES.

Monsieur le Président
Société : Orange Woud
Cher Monsieur

Nous avons l'honneur de vous faire
connaître que, conformément à
l'art. 4 du R.ég. g. du Concours le tirage
au sort pour l'ordre d'exécution dans
toutes les divisions aura lieu le lundi
23 mai (2^e jour de publicité) à l'Hôtel
d. Ville - Salle des Milices à 2 heures précises.
Les morceaux imposés seront
déposés à cette assemblée.

Stuivendy nous accuser réception
de la présente et recevoir nos
cordiales salutations.

Le Secrétaire général

J. Vanhoelbeek

Uitnodiging voor
de loting op 23
mei 1904

het vrij talrijke publiek. Na afloop werden de leden gezamenlijk gefotografeerd. Moge Oranje ons spoedig op een 2e concert vergasten" (5).

Het euvel waarmee de harmonie ook nu wel kampt, een gebrek aan belangstelling van de zijde van het publiek, bleek ook in die tijd niet helemaal vreemd.

"Jammer, dat er van de zijde van het publiek over 't algemeen voor deze zomerconcerten zo weinig belangstelling bestaat", lezen we in 1902 in de krant (6).

KWIJNEND BESTAAN

Dat de belangstelling niet alleen bij het publiek terugliep, maar ook bij de bestuursleden, blijkt uit een noodkreet in de krant in 1903:

"Wouw, 3 november. Onze harmonie Oranje die reeds in 1899 met een schitterend feest haar 25-jarig bestaan mocht vieren en steeds met succes op kon treden, leeft gedurende de laatste jaren in een kwijnend bestaan voort. Thans is zij ziek, doodziek. Het bestuur heeft zich genoodzaakt gezien collectief ontslag te nemen. 't Is te hopen dat op de algemene vergadering welke zal gehouden worden op Zaterdag 15 november, alles in het reine gebracht zal worden. Zoo dit niet het geval mocht zijn, dan gaat Oranje haar ondergang onvermijdelijk tegemoet en dat zou zeer te bejammeren zijn" (7).

De bewuste vergadering zorgde gelukkig voor een oplossing, want er werd een nieuw bestuur gekozen met daarin J.B. Raaijmakers als president, B. Siebelink als eerste commissaris, J. Kuijpers 2de commissaris, A. Buijk als penningmeester en J. Damen als secretaris. Bij acclamatie werden J. Juten en C. Philips tot beschermheren aangenomen.

"Bij monde van den president hoopte het nieuwe bestuur, dat de werkende leden alle onderlinge veten en grieven zouden vergeten en dat zij allen wederom met volle ambitie en volharding zouden willen meewerken om "Oranje" tot haar vroegeren bloei en grootheid terug te brengen. Moge het zoo zijn". (8).

En het ging weer goed, want op 3 december was er al weer een eerste concert (9).

Of de komst van het nieuwe bestuur ook iets te maken heeft met de aanschaf van een nieuw notulenboek, staat nergens vermeld. Wel is er vanaf 1904 een notulenboek

bijgehouden, zodat vanaf die periode meer bekend is (10).

VOORTVAREND

Met voortvarendheid ging het nieuwe bestuur aan het werk om de harmonie opnieuw tot bloei te brengen. Er wordt besloten om voortaan voor de leden van het ziekenfonds een concert te geven, terwijl ook een nieuwe ledenadministratie werd opgezet (11). Daaruit weten we dat er op dat moment vijf bestuursleden waren, 28 werkende leden, 25 gewone leden en een groot aantal buitengewone leden. Hoe groot dit laatste aantal was, is niet met zekerheid te zeggen, want de lijst is later verder aangevuld.

De krant meldt over de nieuwe aanpak:

"Wouw, 12 febr. Het nieuwe bestuur onzer Harmonie schijnt geen kosten noch moeite te sparen, teneinde Oranje nog meer te doen groeien en bloeien. In de dezer dagen gehouden vergadering werd namelijk besloten tot de aankoop van een tweetal nieuwe instrumenten, terwijl tevens in beginsel werd aangenomen dezen zomer een uitstapje te maken, hetzij naar Tilburg of wel naar Brussel. Hierover zullen de werkende leden mogen beslissen"(12).

Die beslissing was echter op die datum al lang gevallen want in het archief van harmonie Oranje berust een brief gedateerd 3 februari 1904 waarin president J.B. Raaijmakers vraagt aan de stationschef in Roosendaal om prijsopgave te doen van de reiskosten van een gezelschap van 35 à 50 personen van Roosendaal naar Brussel (13).

Op de achterzijde van de brief schrijft de stationschef dat er een reductie van "50 ten honderd op de enkele vracht verleendt wordt". Een retour Roosendaal-Brussel zou daardoor f 1,70 kosten.

Op 15 mei kwam er vanuit Brussel een brief waarin aan het bestuur van Oranje werd medegedeeld dat de trekking om de volgorde van optreden te bepalen op 14 juli, plaats zou vinden op maandag 23 mei in de legerzaal van het gemeentehuis. Daar zouden dan ook de partijen van het verplichte werk worden overhandigd (14).

SUCCES

Na het dieptepunt in 1903, was 1904 meteen al weer een hoogtepunt, want in Brussel wist Oranje een eerste prijs

Van Het Bestuur
der Harmonie „Cramp“
te Houw

M. U.

Ondergetekende heeft de eer U te
berichten, dat het verlof van de militien tot
date van Sundert en Omro niet is toeg.
staan, aangezien van gemene militien te
dikwijls verlof wordt geraagd op dagen, dat
zij bij de oefeningen moeten present zijn.
De militien Omro is bovendien thans gestraft
met provost.

Bergen op Zoom, den 17 Aug. 1904
De Commandant der Compagnie,

Gemind
de Major,
M. J. J. J.

Adrianus

te behalen. In het kasboek van de vereniging staat op 17 juli vermeldt:

"Reis concours Brussel f 97,41½". Later is daar met potlood bijgeschreven: "1e prijs" (15).

De Grondwet beperkt zich tot een klein berichtje, terwijl de Roosendaalse vereniging "De Unie" een bijna paginagroot artikel krijgt.

"Wouw. Bij het internationaal concours voor muziek van harmoniën en fanfares te Brussel, Zondag gehouden is in de 3e afd. 1e sectie groep 13 lecture à vue de 1e prijs behaald door de fanfare Oranje, directeur M. Oomes alhier, benevens een eersten prijs voor de uitvoering" (16).

Hoewel de pers niet zoveel aandacht besteedde aan de eerste prijs in Brussel is wel duidelijk dat er toch heel wat over te doen is geweest. Van de vereniging "Vlijt en Volharding" uit Etten ontving de vereniging een gelukwens. Deze wens stuurde het Ettense bestuur niet alleen omdat Wouw een zustervereniging was, maar ook daar "zij het geluk heeft tot haren Directeur te hebben denzelfden ijverigen, bekwamen en onvermoeiden man, die Uwe vereniging ter victorie heeft gevoerd". Jan Oomes is op de repetitie in Etten uitvoerig gehuldigd. De brief besluit met een aanmoediging aan de Wouwse muzikanten:

"De naam der Fanfare "Oranje" te Wouw zal voortaan door de mannen der muziek, zoowel in Binnen- als Buitenland steeds met eere genoemd en geroemd worden.

Moge deze gunstige uitslag voor U eene aansporing zijn om nog grootere vorderingen in de muziek te maken en bij eene volgende gelegenheid met nieuwe lauweren overdekt, uit het strijdperk tevoorschijn te treden" (17).

FEEST

Ook binnen de vereniging is er gefeest. Dat valt te concluderen uit het kasboek.

Op 4 oktober vinden we daar de kosten van een feestje dat ter ere van de eerste prijs was gegeven. Op de eerste plaats is er iemand naar Brussel geweest om de medaille en de prijzen op te halen. De prijs was 100 Bfr (f47,94) en een gouden medaille. Die medaille is lang in het bezit geweest van de Wouwse harmonie, maar enkele jaren geleden, toen hotel de Kroon op korte tijd enkele malen van eigenaar veranderde, verdwenen.

Voor twee kistjes sigaren werd f 8,05 uitgegeven, waar-
bij ook nog twee lijstjes zaten om de diploma's die ver-
diend waren in te hangen. De direkteur kreeg voor zijn
goede leiding een barometer van f 12,50, terwijl er ten-
slotte een bedrag van f 29,45 werd uitgegeven voor in-
signes (18).

SUBSIDIE

Op 19 augustus 1904 bracht koningin Wilhelmina met haar
man een bezoek aan 's Hertogenbosch. Ook harmonie Oran-
je wil daar graag naar toe en vraagt aan de gemeente
om een bedrag van 300 gulden. In de raadsvergadering
van 6 augustus 1904 werd hierover van gedachten gewis-
seld (19).

De harmonie had trouwens de stoute schoenen maar aan-
getrokken en meteen gevraagd om jaarlijks een vast be-
drag aan subsidie te geven. Reden daarvoor was:

*"...daar nu reeds zooveel leden lid zijn van den raad
en van de harmonie..."* (20).

De raad ging niet meteen overstag. J.B. Raaijmakers
merkte op dat een reis naar Den Bosch voor een gezelschap van 35 mensen nogal wat zou kosten. (Ook toen
zat de voorzitter van de harmonie al in de raad!)

Raadslid Dekkers hield eerst de boot nog wat af omdat
hij vond dat het verzoek erg onverwacht kwam en hij vrees-
de dat er "kwestie's" zouden ontstaan met andere vereni-
gingen.

Na discussie werd besloten het bedrag terug te brengen
tot f 150,=. De raad ging daarmee met 8 tegen 1 stem
accord (19).

NAAR DEN BOSCH

De raad bleek niet eens zo slecht 'gegokt' te hebben
met die 150 gulden, want uit het kasboek blijkt dat
Oranje nog 'verdiende' aan het uitstapje naar Den Bosch:

"Sept. 30	Reis 's Bosch spoor	f 57,75
	Diner	f 34,60
	Zakgeld	f 31,==
	Rijtuig	<u>f 8,60</u>
		f 73,85
	Diversen	f 6,== "



Advertentie uit de feest-
gids van 1924

STEEDS IN VOORRAAD

PRIMA ZUIVEL-PRODUCTEN

MEERMALEN BEKROOND.

Een regelmatige uitbreiding van onze in ponden en halve ponden verpakte boter bewijst dat de enorme reclame voor margarine niet in staat is ons afzetgebied te veroveren.

De beste reclame is een eerste klas product.

Vraagt uw leverancier op boter en kaas het rijksmerk, dit waarborgt U zuiverheid en vetgehalte.

Een eenvoudige rekensom leert dat de kas f 12,40 overhield van de subsidie van f 150,==. Bovendien kreeg de vereniging in Den Bosch nog een bedrag van f 25,== omdat men het verst komende gezelschap was (21). Zoals al meer gezegd was 1904 een goed jaar, want er werden ook nog vier nieuwe instrumenten aangekocht.

WEER SUBSIDIE

Op het verzoek om een vaste subsidie had de Wouwse raad in haar vergadering van augustus niet gereageerd, vandaar dat in de raadsvergadering van 26 november 1904 opnieuw deze zaak aan de orde komt, omdat toen meteen de begroting voor 1905 werd besproken.

In die vergadering ontspint zich een aardige discussie waarvan ik U enkele gedeelten niet wil onthouden, omdat die tekenend zijn voor de situatie in de raad en de gemeente op dat moment.

J.B. Raaijmakers, de president van de harmonie, betoogt in eerste instantie dat verschillende instrumenten die bij de oprichting zijn aangeschaft op dit moment versleten raken en dat het ledental niet meer stijgt. Raadslid Luijckx vraagt dan of het niet mogelijk is om de contributie te verhogen, terwijl Doggen vraagt of er ook in Heerle een harmonie is. J.B. Raaijmakers merkt op dat de verhoging van de contributie er toe zal leiden dat veel leden ontslag nemen, terwijl de raadsvoorzitter vertelt dat er in Heerle alleen een zangvereniging is.

Hoewel de Oranje-president betoogt dat men een harmonie en een zangvereniging niet met elkaar mag vergelijken, is het raadslid Dekkers toch bang dat ook de zangvereniging om subsidie zal komen. Hij vindt bovendien dat als er nog eens een bijzonder evenement is, de harmonie wel weer om subsidie aan kan kloppen.

Na nog wat heen en weer gepraat, spitst de discussie zich toe op een onderwerp dat ook in deze tijd nog vaak wordt aangeroerd:

"De heer Dekkers zegt dat de buitenmensen niets aan de harmonie hebben en dat, wanneer een subsidie wordt gegeven, deze er toch ook aan moeten bijdragen. De hr. J.B. Raaijmakers antwoordt dat de mensen in het dorp ook niets hebben aan de buitenwegen, waarvoor door hen toch zooveel moet worden bijgedragen.

De heer Doggen antwoordt dat goede buitenwegen zoowel

voor de inwoners als voor de buitenmensen van nut zijn". (22).

Aan het eind van de discussie stelt J.B. Raaijmakers voor om jaarlijks 100 gulden te geven. De stemmen staken echter bij dit voorstel en in de vergadering van 28 december 1904 wordt er weer gesproken over de subsidie (23). Omdat dan wederom de stemmen staken, is het voorstel verworpen en harmonie Oranje moet zonder subsidie verder.

X. Een nieuwe harmoniezaal

Na alle drukte in 1904 ging het in de volgende jaren wat rustiger. Wel waren er regelmatig uitvoeringen, werd er aan festivals deelgenomen en kwam men in de rode cijfers. Een van de verslagen uit deze periode willen wij U niet onthouden:

"Wouw, 3 jan. Het concert, zaterdagavond door Oranje hare honoraire leden aangeboden is bijzonder in den smaak gevallen. De verschillende muzieknummers werden, zoals wij trouwens van Oranje gewoon zijn, over het algemeen verdienstelijk uitgevoerd. "De Collecte voor den Algemeenen Arme" werd mede goed vertolkt, doch 't glanspunt van den avond, was het drama "De Wraak der twee wezen". Voortreffelijk werd dit zware stuk weergegeven, vooral het laatste bedrijf gaf een heerlijk, doch roerend samenspel tussen de heeren Ferdinand en Jean Valois. Menig toeschouwer was dan ook zichtbaar aangedaan. Ter opvroolijking werden we daarna vergast op het com. quartet "De Bremer Stadsmuzikanten". Op waarlijk koddige wijze werd dit nummer tot aller grote tevredenheid afgespeeld. Kortom, het was een aardig afscheid bij de wisseling des jaars door Oranje hare leden aangeboden. Aan allen daarvoor onzen oprechten dank"(1).

In 1906 wordt een speciale vergadering belegd om een vaandrig voor de vereniging aan te stellen. Dat gebeurt op verzoek van 10 stemhebbende leden van de harmonie. Daarop wordt P. Verbraak met algemene stemmen (23) gekozen tot de nieuwe vaandrig. Hij zal een oranjesjerp krijgen die hij altijd verplicht is om te dragen, hetzij met of zonder vaandel.(2). In de volgende vergadering maakt J. Hermans al een opmerking over het feit dat de vaandrig tijdens de reis naar Vlissingen zijn sjerp niet heeft gedragen. Maar de voorzitter betoogt dat die sjerp



Op de bovenste foto Hotel de Kroon vóór de verbouwing in 1909. Op de onderste foto het pand nadat de harmoniezaal er op gezet was. Achter het grote raam links was het tooneel. (Collectie gemeente Wouw).



dan bedorven zou zijn door het zoute water (3). Verbraak bleef overigens niet lang de vaandrig, want op de vergadering van 24 april 1909 neemt hij ontslag. In die vergadering merkte de voorzitter op dat de leden goed voor hun instrumenten moeten zorgen.

"...ook de vaandrig moet goed zorg dragen voor het vaan, bv. ook de kist wel eens helpen dragen; hierop antwoordt de vaandrig, de heer P.W. Verbraak, dat hij geen bagage- of pakjesdrager is; de voorzitter zegt dat ge wel ontslag kunt nemen als ge niet van plan zijt hiervoor te zorgen; waarop de heer Verbraak zegt vanaf hedenavond zijn ontslag te nemen als vaandrig en lid te blijven van f 2,60 (niet-stemgerechtigd lid, RH) (4).

HOTEL DE KROON

In 1909 moet harmonie Oranje noodgedwongen verhuizen. M.J. de Bie, de herbergier van "De halve maan" is overleden en het café wordt verkocht.

"Wouw. De herberg "De halve maan" waarin sedert bijna 40 jaren de harmonie is gevestigd geweest en toebehoorende tot de nalatenschap van wijlen M. de Bie is thans bij publieke verkoop overgegaan aan den heer M. Buys alhier voor de som van f 3.025,==. Daar deze genoemd pand tot een herenhuis wil inrichten, zal Oranje genoodzaakt zijn naar een ander repetitielokaal uit te zien. Moge het haar gelukken een geschikte zaal te krijgen, want zulks zou veel bijdragen tot de bloei der vereeniging" (5).

In de vergadering van de harmonie was er ook al gesproken over deze verhuizing en toen werd het voorstel gedaan om bv. op de Kroon een verdieping te bouwen. De heer Philips, de eigenaar van de Kroon, zou wel genezen zijn hierin verandering te brengen (6). De vergadering van 24 april wordt dan ook in café De Kroon gehouden bij de heer C. Pieterse, hoewel de verdieping nog niet klaar was op dat moment.

Op 31 maart meldt de Grondwet dat het zeker is dat er een nieuwe harmoniezaal komt. Er wordt een verdieping op hotel de Kroon gebouwd en begin april zal de aanbesteding plaatsvinden (7).

En de bouw ging inderdaad door, want niemand minder dan Goort van Merode, zelf lid van de vereniging, was de laagste inschrijver.

C. JACOBS

Sigarenmagazijn bij de Kerk. — WOUW.

VOOR KENNERS

DE MERKEN :



ZONDAGSRUST

SALDI

BOTICOS

GOUD-

JUBILEUM

FAZANT

PARCELLA

LA MARCA

In kistjes van 10, 25, 50 en 100 stuks :
10 % reductie.

NEEMT PROEF

met onze Reclame-Sigaar „LA MARCA” van 5 cent.

Is onovertroffen in prijs en kwaliteit.

Wouw, 10 april. Heden werd alhier aanbesteed het bouwen van een harmoniezaal voor rekening van de heeren P.M. Philips en Zoon. Architect L. Raaijmakers-Schoen.

Ingeschreven werd door

M. de Kok	f 4412,==
L. de Kok	f 4290,==
J. Vriens	f 4190,==
J. Schrauwen	f 4120,==
F. van Dongen	f 3718,==
G. van Mereode	f 3380,==

Het werk is aan den laagste inschrijver gegund (8).

De zaal werd ook voorzien van een toneel, zodat de harmonie voortaan niet meer op stap hoefde te gaan naar allerlei andere café's in het dorp. Zondag 15 augustus 1909 werd de nieuwe zaal officieel in gebruik genomen met een buitengewoon matiné om half twaalf 's morgens.

SLECHTE OPKOMST

Ondanks de nieuwe harmoniezaal kwam er geen verbetering in de opkomst van de leden. Eerder ging het nog slechter. Vandaar de noodkreet van het bestuur eind 1910:

"Voor de zoveelste maal is reeds gehamerd, om voortaan trouw naar de repetitie te komen; ge weet immers even goed als ik dat er met 10 à 12 personen geen goede muziek gemaakt kan worden; alles is er al voor gedaan, zelfs een nieuwe zaal gebouwd, en dan in den winter, dan kan men toch zeker goed en bijtijds naar de repetitie komen; mochten de leden hieraan geen gehoor geven dan zal het bestuur met Januari a.s. zijn ontslag nemen. Wat kan echter de oorzaak zijn van de slechte opkomst, is er iemand die het weet, dat hij het zegt, ik weet het niet; is het onwil, geen ambitie of ligt het aan het bestuur, aan den Directeur of zijn er andere dingen die niet behagen; zoo hoor ik bv. over verteeren op de zaal; niemand wordt echter gedwongen om iets te gebruiken; daarom zeg ik, willen we de harmonie behouden dan moeten de werkende leden beter naar de repetitie komen" (9).

Of er verbetering in de opkomst kwam, is nergens te vinden, maar vast staat dat het bestuur in januari niet aftrad.

DAMESCONCERT

Begin 1911 nam het bestuur het besluit om voortaan ook een uitvoering voor de dames te geven. Dat besluit viel waarschijnlijk niet bij iedereen in goede aarde, want de correspondent van de krant liet al in zijn bericht doorschemeren dat er wel eens problemen zouden kunnen komen: *"Wouw, 12 januari. Gisteravond heeft het bestuur der Harmonie besloten in het vervolg ook de Dames te laten profiteren van de concerten door nl. uitvoeringen te geven uitsluitend toegankelijk voor vrouwelijke huisge-noten der leden.*

Of deze maatregel alhier gewenscht en in het belang der vereniging zal zijn; zal nader moeten blijken"(10). Op 14 januari ging ook de ledenvergadering accoord met het voorstel van het bestuur. De president geeft echter de leden nog wel een hele serie raadgevingen zodat er vooral achteraf geen problemen kunnen komen. Zo moeten de leden zich netjes gedragen, zich onzijdig houden jegens de dames opdat er later geen praatjes over gemaakt worden. Ze moeten een weinig vroeger naar de uitvoering komen en na afloop de dames eerst weg laten gaan (11). De problemen worden natuurlijk verwacht uit de hoek van de geestelijken, want president Raaijmakers merkt verder op: *"...verder wordt ieder verzocht om iemand naar de uitvoering te zenden al zouden de H.H. Geestelijken er iets van zeggen."*(11).

Het damesconcert vond op donderdag 24 januari plaats. De correspondent van de Grondwet noemt het een buitengewone uitvoering *"..de eerste uitvoering voor dames gedurende het meer dan 35-jarige bestaan dezer vereniging!..."* (12).

De vereniging pakte het direkt maar stevig aan, want de uitvoering begon 's middags om twee uur en duurde tot 's avonds zeven uur. Op het programma stonden 5 muzieknummers, 10 komische voordrachten en één blijspel! Wat de mannen die thuis op het eten zaten te wachten hiervan vonden, meldt de krant verder niet.

Na dit concert is het hek van de dam, want op 22 april worden de eerste dames (buitengewoon) lid! (13).

Maandag 14 Juli 1924

's namiddags ten 5 1/2 uur,

Voortzetting der Feestelijkheden

ten 7 1/2 uur,

Sluiting van het Festival

MET EEN

GROOT CONCERT

TE GEVEN DOOR DE

Harmonie „KOLPINGS ZONEN” te Bergen-op-Zoom

(Directeur de heer THEO GIELES).

PROGRAMMA :

1. FLORENTINER, *Marsch* FUCIK.
2. TITUS, (*Ouverture de l'Opéra*) MOZART.
3. PENSÉE D'AUTOMNE, (*Valse*) ANT. TIEROLFF.
4. LOHENGRIN (*Fantaisie a. d. Oper.*) WAGNER.

PAUZE

5. MEERESSTILLE UND GLÜCKLICHE FAHRT (*Ouverture*)
MENDELSSOHN.
6. *a. TARMENTE DE AMOR, Habanera*
b. FESTA NAPOLITANA, Panatella . } WESLY.
7. NORWEGISCHE KÜNSTLER CARNAVAL EVENDSEN.
8. FINALE.

40 JAAR ORANJE

In 1914 bestond de harmonie/fanfaren 40 jaar. Toch werd aan dat jubileum geen aandacht geschonken. In de vergadering van 25 april vraagt de heer A. Potters of het geen 40 jaar is dat de harmonie bestaat en of er geen feest gehouden wordt.

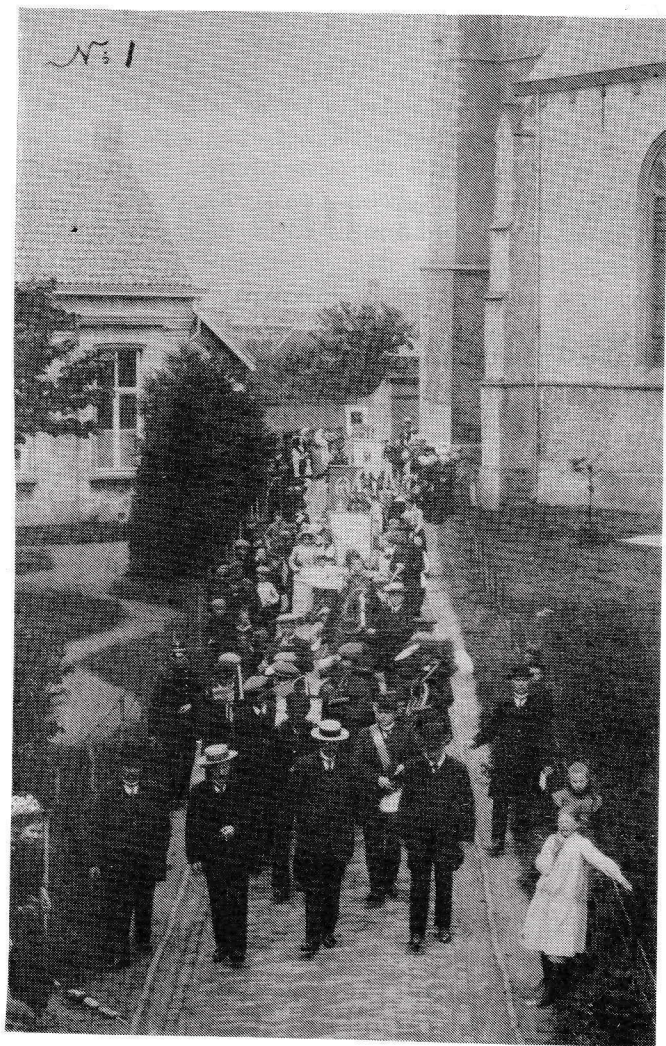
Hij krijgt van de president te horen dat festivals geld kosten. "In Halsteren hebben ze veel opgehaald, hier zal het zo niet gaan", zegt de president. De heer Potters merkt echter op dat hij geen festival bedoelt, maar "zoo maar een feestje onder ons". (14) Daarmee is de discussie rond de viering van dit jubileum afgesloten en wordt er verder niet meer over gesproken.

XI. Donkere wolken boven Oranje

In 1914 brak de eerste wereldoorlog uit. Wouw werd overspoeld met Belgische vluchtelingen. Het voedsel werd schaars en het verenigingsleven op een wat lager pitje gezet. Ook harmonie Oranje ondervond de gevolgen van de mobilisatie. Zodanig zelfs dat de vereniging praktisch op non-aktief kwam te staan. Op 28 juli 1917 werd er een vergadering gehouden waarop behalve het bestuur nog drie leden aanwezig waren.

De eerstvolgende vergadering in het notulenboek is dan op 13 januari 1919. Wat speelde er zich in de tussentijd precies af?

Uit het verenigingsarchief is weinig te halen en ook de krant maakt ons niet veel wijzer. Het enige houvast is 't kasboek van de vereniging. Over 1917 vinden we de vaste posten van inkomsten en uitgaven nog terug. In 1918 stopt het kasboek aan de inkomstzijde in de maand augustus. De uitgavenkant loopt tot november, maar het betreft daar ook nota's over de maand augustus. Het "traktement" van de directeur is bijvoorbeeld maar tot en met 15 augustus betaald, terwijl de leden tot en met 4 augustus contributie betaalden. We mogen daaruit gevoeglijk concluderen dat er na augustus geen repetities meer zijn geweest en er ook geen contributie meer is opgehaald. De vereniging is waarschijnlijk op sterven na dood geweest (1).



*Harmonie Oranje tijdens de Kindsheidprocessie in 1913.
Uiterst rechts directeur J. Oomes en vóór het gezelschap vier bestuursleden (Collectie gemeente Wouw).*

NIEUW LEVEN

Even kwam de harmonie in 1918 nog in het nieuws. Tijdens de kermis in Wouw worden een aantal activiteiten georganiseerd en in de laatste zin wordt de lezer attent gemaakt dat ook "Oranje" deelneemt aan die evenementen (2). Op 13 januari 1919 wordt op verzoek van 10 leden een vergadering gehouden. Nadat de financiële verslagen over 1917 en 1918 zijn goedgekeurd, schrijft de notulant:

"...Nu komt ter behandeling het punt waarvoor deze vergadering is uitgeschreven nl. een schrijven ondertekend door 10 leden, ten doel hebbende de harmonie weder aan het draaien te helpen"(3).

Het bestuur besluit echter en bloc af te treden op dat moment, met de opmerking dat men het werk nog wel wil voortzetten tot er een ander bestuur is. Bij de leden valt dat niet in al te beste aarde, want we lezen "... waarom moeten zij nu hun ontslag nemen, wij kunnen geen betere bestuursleden hebben, welke andere moeten wij nemen en zooal meer, om de bestuursleden van hun besluit te doen terugkomen;..." Dan wordt er eerst een president gekozen. P.J. Hoeks wordt met 12 stemmen gekozen, maar hij weigert pertinent om de benoeming aan te nemen. Bij een tweede stemming behaalt J. Damen 9 stemmen, maar ook hij weigert de benoeming te aanvaarden.

Men ziet wel aankomen dat het op deze manier toch niets wordt en er wordt besloten om op 20 januari opnieuw bij elkaar te komen.

SNELHEID

Op de bijeenkomst van 20 januari 1919 gaat het allemaal erg snel. De interimvoorzitter B. Siebelink begint met als nieuw lid voor te dragen Alph. Siebelink. Die wordt bij acclamatie aangenomen.

Daarna brengt hij meteen een voorstel voor een nieuw bestuur. P.J.A. Hoeks als president, de heren L. Raaijmakers en P. v. Oers als commissarissen, de heer Godefr. van Ravels als secretaris en de heer Alph. Siebelink als penningmeester. De heer Jos Luijks wordt meteen als beschermheer voorgedragen. Zonder er zelfs maar over te stemmen gaat de vergadering accoord. Het enige probleem is dat alleen de nieuwe bestuursleden Raaijmakers en van Oers aanwezig zijn, maar de voorzitter zegt dat hij de



Harmonie Oranje tijdens de Kindsheidprocessie in 1913. Van uniformen en netjes marcheren was op dat moment nog geen sprake. Op de achtergrond de in aanbouw zijnde Lambertusschool. (Collectie gemeente Wouw).

nieuwe bestuursleden in kennis zal stellen en dat er de volgende avond een vergadering is tussen de nieuwe en oude bestuursleden.

Bij het lezen van deze notulen kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat er in de week tussen de eerste en tweede vergadering al heel wat gesproken en gepraat is over het voortbestaan van de vereniging.

TOCH EEN BESTUUR

Een dag later wordt inderdaad de bijeenkomst tussen oude en nieuwe bestuursleden gehouden en die blijkt helemaal gewijd te zijn aan het overhalen van voorzitter Hoeks om zijn functie te aanvaarden. Uiteindelijk stemt hij daar ook mee in, zij het voor de periode van één jaar.

Twee dagen later komt het nieuwe bestuur bijeen om intern orde op zaken te stellen. Bij de bespreking is ook de directeur Jan Oomes aanwezig. Hij dringt erop aan dat voortaan de repetities trouw bezocht worden en vraagt het bestuur meteen om zijn salaris van 50 gulden per kwartaal te verhogen.

Het bestuur besluit verder om op donderdagavond en zondagmorgen te repeteren; er wordt een inventaris gemaakt van alle instrumenten, muziekwerken en overig materiaal dat er is. Voortaan zal er in de harmoniezaal op donderdagavond ook niet meer getapt worden. Wie iets wil drinken moet maar naar beneden in het café gaan.

Tenslotte is het bestuur van mening dat de achterstallige contributie over 1918 niet meer geïnd behoeft te worden, maar vanaf 1 januari 1919 moet iedereen weer betalen.

GERED !

Daarmee is harmonie "Oranje" van de ondergang gered. Wat opvallend is, is dat de harmonie vanaf dat moment fanfare wordt genoemd. Uit alles blijkt dat het gezelschap nooit anders is geweest als een fanfare. In mijn verdere verhaal zal ik de term fanfare ook hanteren tot het moment waarop er inderdaad sprake is van een harmonie (4). Ook de Grondwet maakt melding van de ervaring die de vereniging beleefd: *"Na een tweejarige rust heeft onze harmonie Oranje harer repetities weer hervat. Aan de bijzondere ijver van haar leden en directeur danken we de*

Bestuur der Fanfare „Oranje” :

J. G. A. H. M. LUIJKX, *Eere-Voorzitter.*

P. GOOSEN, *Voorzitter.*

L. RAAIJMAKERS, *Commissaris.*

P. J. DAMEN, *Commissaris.*

G. C. VAN RAVELS, *Secretaris.*

A. J. L. SIEBELINK, *Penningmeester.*

Werkende Leden :

B. LEIJDEKKERS, *Directeur.*

L. AERDEN.

J. BALS.

P. BUIJK.

M. BUIJSEN.

P. VAN DIJK.

J. GODERIE.

JAC. HAVERMANS.

JOH. HAVERMANS.

J. LAURIJSSEN.

J. MARTENS.

E. VAN MERODE.

A. MEUL.

P. MEUL.

A. DE PRENTER.

J. RAAIJMAKERS.

A. VAN RAVELS.

J. SCHEPERS.

G. SIBENS.

A. SIBENS.

C. SIBENS.

H. SIEBELINK.

C. SIEBELINK.

C. VAN SUNDERT.

P. VAN SUNDERT.

A. TIMMERMANS.

L. VERBRAAK.

P. VERBRAAK.

J. VAN WEZEL.

P. VAN WEZEL.

A. VAN WEZEL.

Vaandrig : F. MEUL.

Tromdrager : A. VAN DER HEIJDEN.

Lijst van bestuur en werkende leden in 1924.

twee goedgeslaagde uitvoeringen op 22 en 23 febr. jl. Ze brachten ons weer muziek van een goed gehalte en verschillende welverzorgde toneelnummertjes. Van de spelers verdienen een bijzondere vermelding de heeren Verbraak en A. v. Tilburg, die als solisten en in het kostelijk grappige stukje "Een nieuwe manier van poffen" goed werk deden. Deze uitvoeringen versterkten ons in de verwachting dat de blijvende samenwerking harer leden de harmonie Oranje in afzienbare tijd weer zal opvoeren tot haar hoge peil van weleer" (5).

ONDERKAPELMEESTER

In de vergadering op 26 juni 1919 maakt het harmonielid L. Aerden het bestuur erop attent dat de opleiding van de leerlingen te wensen overlaat. Hij vraagt daarom iemand te zoeken om die opleiding ter hand te nemen. In een speciale vergadering op 3 juli wordt R. van Dongen benoemd tot onderkapelmeester met als taak de opleiding van de leerlingen (6).

Een opmerking uit de vergadering van 26 juni 1919 die ons wat komisch in de oren klinkt, wil ik U niet onthouden: P. Joris vraagt dan of de vaandrig op het festival in Breda "den hoogen hoed niet op moet zetten".

"...want zoo als laatst bij de serenade te Pindorp den vaandrig met den sjerp om en een klein plat petje op z'n kop vindt hij bespottelijk..." (7).

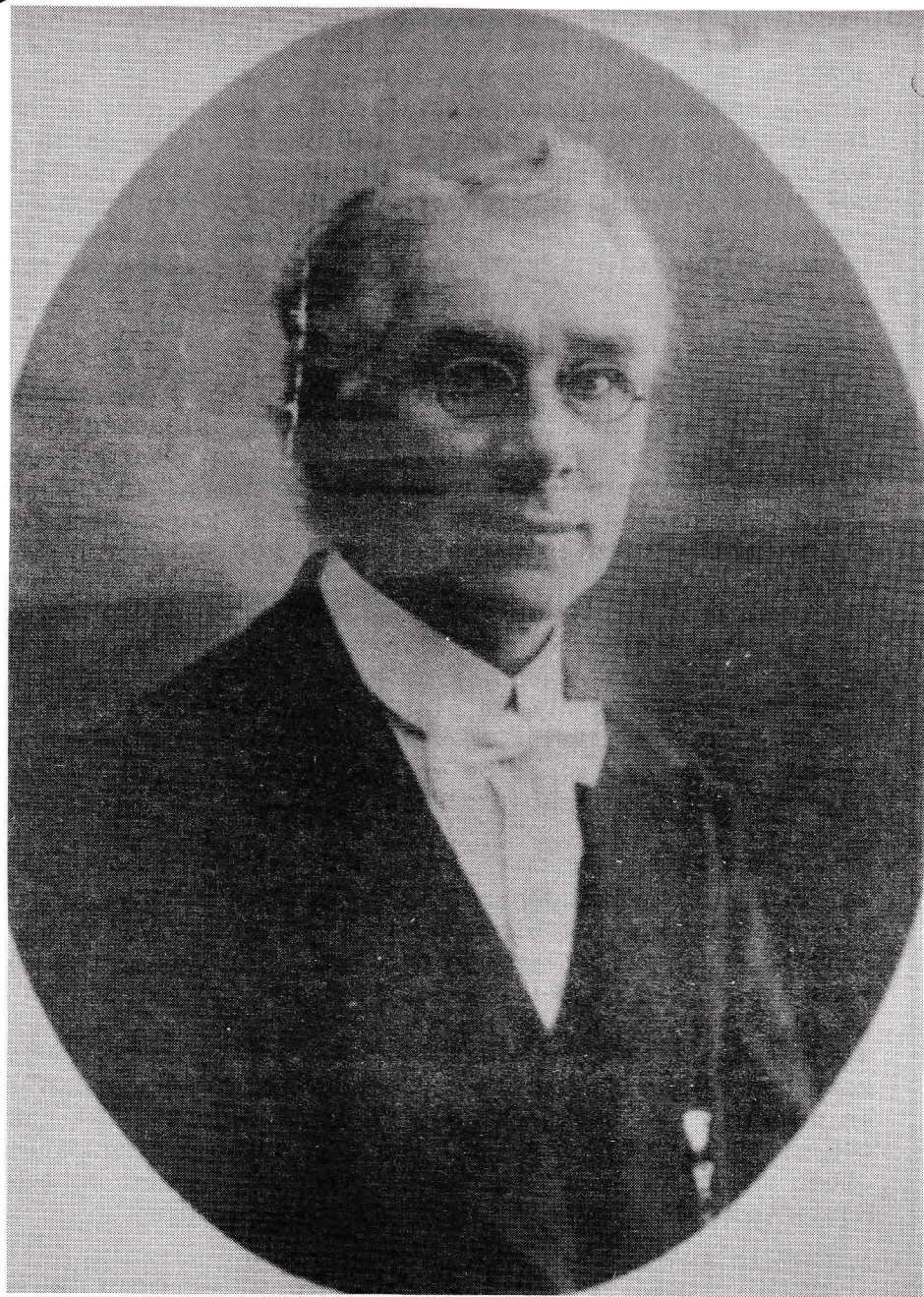
VAANDEL

In de notulen van 9 januari 1920 komt het vaandel weer eens ter sprake. Dat blijkt nu in een kist te zitten ergens in een hoek van de harmoniezaal. De heer L. van Ravels stelt voor om het vaandel weer zijn oude plaats te geven.

Wie denkt dat de harmoniezaal er mee versierd zal worden komt bedrogen uit, want de spreker gaat verder: "...nl. in de salon van den president.". De president blijkt daar ook over gedacht te hebben, maar hij is van mening dat, omdat er nu een beschermheer is, men het vaandel op een mooie voorjaarsmorgen bij hem moet gaan bezorgen.

NIEUWE LEDEN

Uit de notulen van de vereniging blijkt dat op elke vergadering nieuwe leden worden voorgedragen. In de periode



Het portret van Jan Oomes op het bidprentje (coll. fam. Oomes).

van 1904 tot en met 1923 worden die steeds bij acclamatie aangenomen. In de vergadering van 18 oktober 1923 stelt A. van Ravels voor om voortaan te stemmen over de aanneme van nieuwe leden. Naar zijn oordeel "en ook van vele anderen" zijn er "personen lid van de harmonie geworden die er eigenlijk niet op hun plaats zijn".

Dat voorstel wordt aangenomen en al in de vergadering van 20 november blijkt het resultaat. Drie leden worden voorgedragen: Jos Raaijmakers, M. Buijsen en J. Rijnkels. Raaijmakers wordt met 19 tegen 1 stem aangenomen. Bij Buijsen zijn er 10 voor en 10 tegen en in een tweede ronde 11 voor en 9 tegen. J. Rijnkels krijgt 7 stemmen voor en 13 tegen. Dat heeft tot gevolg dat alleen Jos Raaijmakers als nieuw lid wordt geaccepteerd. Lang heeft deze vorm van aannemen niet geduurd, want in de vergadering van 29 januari 1925 is weer sprake van bij acclamatie aangenomen leden.

XII. Jan Oomes, een leven vol muziek

Niemand heeft in de loop der jaren zo'n grote invloed op de harmonie/fanfare gehad als Jan Oomes. Bijna 40 jaar was hij directeur van het gezelschap en hij was er bij toen de harmonie hoogtepunten beleefde zoals het festival in 1899 en de eerste prijs op het concours in Brussel, maar ook toen de harmonie in 1918 "met ruste" ging.

Aan deze Jan Oomes wil ik een apart hoofdstuk wijden. Hij werd op 31 mei 1862 geboren als zoon van Pieter Oomes en Maria Cornelia Sloomans. Hij trouwde met Elisabeth Vriens en moet rond 1882 naar Wouw zijn gekomen. In 1883 begon hij als kerkorganist in de Lambertuskerk en kort daarop moet hij ook de directie van Oranje op zich genomen hebben (1).

MUZIKAAL

Jan Oomes was een geweldig muzikaal man die op de meest vreemde momenten op muzikale thema's kwam. 's Nachts kwam hij ervoor uit bed om motieven op te schrijven en ook overkwam het hem vaak dat hij onderweg op zijn fiets, en later op de motor een idee opdeed. Zodra hij thuis kwam of op de repetitie noteerde hij dat. Later werkte hij de muziek dan nader uit. Zo componeerde hij voor het festival in 1887 een mars, maar ook voor allerlei feestelijke aangelegenheden in het dorp, zoals bij jubilea van verenigingen, het



De ereboog in 1924 in de Nieuwstraat. Op deze manier werden de gezelschappen uit de richting Heerle verwelkomd. (Collectie gemeente Wouw).

inhalen van het vaandel van de schutterij en het festival in 1899.

FAMILIE

Overigens was vader Oomes niet de enige muzikant. Ook zijn zes kinderen waren stuk voor stuk muzikaal. Hun namen: Piet, Cor, Marie, Jo, Fina en Liza.

Zo werd in het jaar 1894 'het zoontje van den directeur' (Piet) nog geroemd om de wijze waarop hij de fluit bespeelde. Maar ook de piano bespeelden zij beiden. De piano's waren ook voor de verkoop bestemd, want in de Grondwet van 31 augustus 1918 vond ik een advertentie van piano-handel J. Oomes en Zoon (2). Deze zoon werd later ook dirigent en muziekonderwijzer. Ook zijn dochters waren muzikaal. Zo gaf Liza Oomes de nodige muzieklessen na het overlijden van haar vader.

GEZELSCHAPPEN

In de loop der jaren kreeg Jan Oomes niet alleen de fanfare van Wouw onder zich, maar ook Volharding uit Steenberg en Vlijt en Volharding uit Etten. Verder was hij medeoprichter van de harmonie in St. Willebrord. In die tijd was dat een hele opgave, want alles deed hij per fiets. En dat liep soms wel eens mis, zoals we in de Grondwet van 12 januari 1902 kunnen lezen:

"...Den heer J. Oomes organist en muziekonderwijzer alhier reed Woensdagmiddag per vélo naar Steenberg en om aldaar les te geven. Onderweg brak plotseling de buis van de voorvork zijner fiets. De rijder kwam met zodanige kracht tegen de straatstenen terecht, dat hij ernstige wonden opliep aan gelaat en mond. Per rijtuig werd hij huiswaarts gebracht, waarna onmiddellijk de geneesheer ontboden werd. Bovenstaande is alweer een waarschuwing voor vele wielrijders, meer nog voor fabrikanten, om toch vooral te zorgen dat de buis van de voorvork, die al menig rijder zoo leelijk parten gespeeld heeft, hecht en sterk zij."(3).

WONING

Toen Jan Oomes in Wouw kwam liet hij in de Bergsestraat een woning bouwen. Dat was het huis waar nu R. van Pol woont (Bergsestraat 65). Jan Oomes kocht daar een schuur en liet die verbouwen. In de tuindeuren waren de afbeeldingen van Mozart en Beethoven aangebracht.

Gedenk in Uwe godvruchtige gebeden en
H. Communieën de Ziel van Zaliger

den Welcd. Heer

JOHANNES OOMES

Weduwnaar van Mevrouw

ELISABETH VRIENS

Organist aan de R. K. Kerk van Wouw, Ridder
in de Orde van Oranje Nassau, Lid van de
Broederschap en Processie van O. L. Vrouw
van Kevelaar, Weldoener der Kerk,

geboren te DINTELOORD, 31 Mei 1862,
overleden te WOUW, 12 Juli 1923, voorzien
van de laatste H.H. Sacramenten der Stervenden.

Mijn harp is veranderd in rouw en mijn speeltuig
in weeklachten. Job. XXX, 31.

De benauwuheden mijns harten zijn talrijk ge-
worden: Heer! trek mij uit mijnen nood. Zie
op mijne vernedering en mijn lijden en vergeef
mij mijne misslagen. Ps. XXIV, 17, 18.

Op uwe barmhartigheid heb ik gehoopt, o Heer!
Mijn hart zal zich verheugen in Uw heil: Ik
zal den Heer zingen, die mij zooveel goeds be-
wezen heeft; Ik zal den naam des Heeren, des
Allerhoogsten, lofzingen. Ps. XII: 6.

Zijn wij met Christus gestorven, wij gelooven, dat
wij ook met Hem leven zullen. Rom. VI, 8.

Geliefde kinderen, weest niet bedroefd; want de
vreugde des Heeren is onze kracht.

2 Esch VIII; 10.
Gij weet, hoe ik, van den eersten dag af... bij u
den ganschen tijd geweest ben. Hand. XX. 18.

Zie ik sterf, maar God zal met U zijn.

Gen. XLVIII; 21.
Helpt mij door uwe gebeden tot God.

Rom. XV: 30.
Bemind zij overal het H. Hart van Jezus.

100 d. afl.
R. I. P.

*Bidprentje van Johannes Oomes (collectie
familie Oomes).*

Toen de familie in 1923 naar Bergen op Zoom trok, kwam veldwachter Simons in het huis en later zijn dochter die met de heer Theuns gehuwd was en al op jeugdige leeftijd weduwe werd.

Na haar ging het naar de heer Schrooijen, die er nogal wat aan veranderde en de volgende bewoner was P.A.M. v. Tiggelen, de huidige wethouder. Toen hij het pand kocht droeg het huisnummer A 223. Via een PTT-ambtenaar kwam het toen in handen van de familie Van Pol.

PIET OOMES

Een man die we ook nogal eens tegenkomen in de krant is de zoon van Jan Oomes, Piet. Hij was ook een tijdlang lid van Oranje en eveneens een verdienstelijk muzikant. Zo mocht hij op zaterdag 19 april 1902 in den cercle artistique in Antwerpen een concert van Jos Callaert met begeleiding van een groot orkest gaan uitvoeren (4). Deze Piet was in 1907 directeur van Eureterpe in Zevenbergen en werd toen ook benoemd als kapelmeester van de Koninklijke Nederlandse Scherpschuttersvereniging in Rotterdam (5).

In 1910 volgde dan zijn benoeming tot kapelmeester van het 4de regiment huzaren te Deventer. (6). Die benoeming was niet van lange duur, want in juni meldt de krant: "...P. Oomes is terug van huis met onbepaald verlof". De reden daarvan wordt ook vermeld: Hij kan niet tegen paardrijden, waarbij dan meteen aangevoerd wordt, dat dit al de tweede kapelmeester is die om die reden het regiment moet verlaten (7).

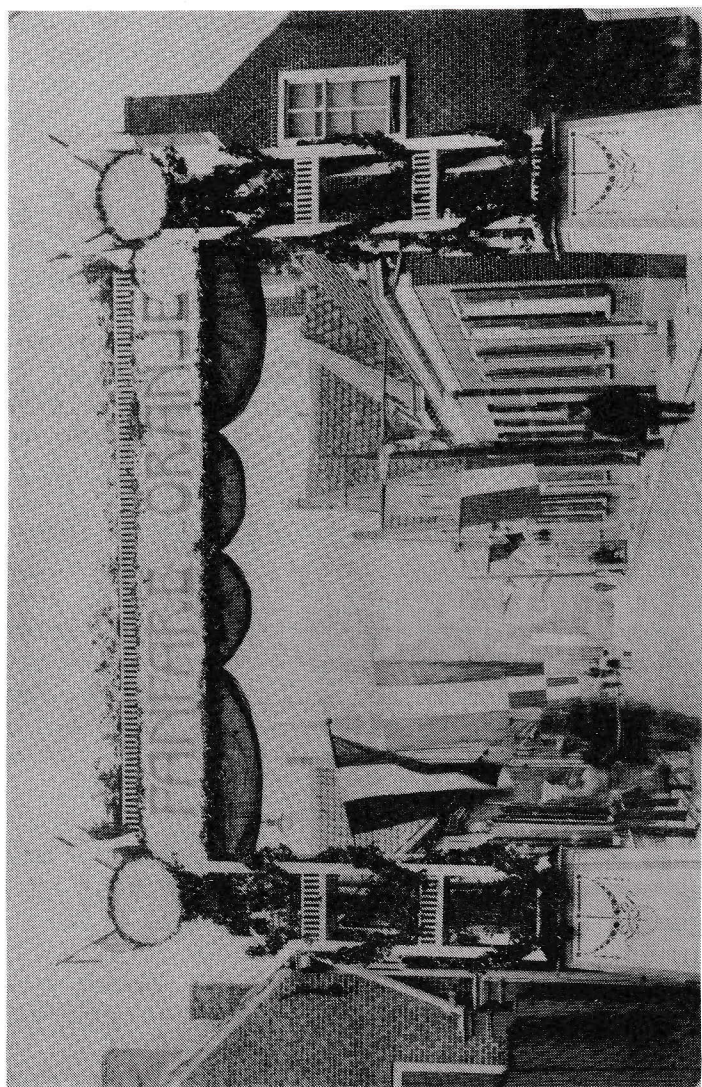
FEEST

In 1923 was het groot feest voor Jan Oomes. Op Hemelvaartsdag van dat jaar werd hij gehuldigd omdat hij 40 jaar organist was. Daarvoor werd hij tevens benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau.

"Jubilé. Naar wij vernemen zal de heer J. Oomes op 10 mei a.s. 40 jaar als organist aan het kerkkoor alhier verbonden zijn.

Wij betwijfelen niet of het zal den heer Oomes, die ook in de omgeving als directeur van muziekgezelschappen zeer wordt gewaardeerd, niet aan belangstelling ontbreken" (8).

De feestdag begon met het opdragen van een H. Mis door



De ereboog in de Bergsestraat in 1924 net voorbij de woning waar nu dokter de Vet woont. (Collectie P. Goderie Roosendaal).

pater Van Keule, een neef van Jan Oomes. Daarna was er thuis een receptie waarop ook fanfare Oranje en Harmonie Volharding uit Steenbergen niet ontbraken.

ZIEK

Lang heeft de heer Oomes niet meer mogen genieten van zijn onderscheiding. Toen hij enkele weken later naar Steenbergen naar de repetitie ging, werd hij onwel en moest per taxi naar huis worden gebracht. Het bleken hartklachten te zijn en hij moest van de dokter het bed houden.

Maar zelfs op bed kon hij zich niet rustig houden. Op een gegeven moment vroeg hij zelfs om papier en potlood om een mars te schrijven. Toen hij daarmee bezig was, vroegen zijn dochters, wat hij toch wel aan het doen was, en toen moet hij gezegd hebben, dat hij zijn eigen uitvaartmars aan het schrijven was. Dit onvoltooide werk is nog in het bezit van mevrouw L. Willems-Oomes in Bergen op Zoom. Hoewel oud-lid Miel van Merode Jan Oomes omschrijft als iemand die 'kort in de kar' was, was het ook een erg opgeruimde vent. Op zijn sterfbed vroeg hij aan zijn kinderen nog om eerst zijn vrolijkste mars te spelen "en dan: 'Jantje gaat naar de bliksem toe'". Aan die wens hebben zijn kinderen toch maar niet voldaan. Op donderdag 12 juli 1923 stierf de heer Oomes en de Grondwet wijdt er een uitvoerig 'In memoriam' aan:

"Met diepe aandoening, niet enkel in onze gemeente, doch ook ver in den omtrek, zal de droeve tijding vernomen zijn, dat de bekende en beminde musicus J. Oomes op 61-jarige leeftijd het tijdelijke met het eeuwige verwisseld heeft..."

En even verderop:

"Een goed mens is van ons heengegaan, een man wiens naam nog lang zal naleven in de herinnering van velen, die hij gedurende zijn leven gesticht heeft. Doch niet enkel voor Wouw, voor geheel West-Brabant betekent het verscheiden van den heer Oomes een groot verlies..."

Hierna wordt gememoreerd voor welke gezelschappen de heer Oomes zijn verdiensten heeft gehad, waarna het bericht sluit met de woorden:

"..Slechts korten tijd is de heer Oomes ongesteld geweest. Op 1 juli trok hij nog vol vuur met de jeugdige harmonie van St. Willebrord naar het concours in Breda, waar St.

Den *steekendend Juli*
 negentienhonderd drie en twintig verschenen voor mij Ambtenaar van den Burger-
 lijken Stand der gemeente W O U W
Cornelius Josephus Kavelij
 oud *veertig* jaren *aanwilt stand van hiet wonde*
de Pinckten, geboren was stand overleden
 en *Johan Anoni Wilhelm Maria Monnet*
 oud *neg en twintig* jaren, *marick onderwijzer* wonende
de Schiedam, afgn was oed overleden
 die verklaarden, dat op *Avond Juli*
 dezes jaars, des *na* middags *talf* en uur, in deze gemeente is **overleden:**
Johannis Cornelis weduwe van Elisebeth
Wiers

oud *een veertig* jaren, *marick onderwijzer*
 geboren *de Dordt* en wonende *de Vroed, goord van*
Griet Monnes en van Maria Cornelia Hoofman,
bleiden overleden.

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen en geteekend.

De Ambtenaar voornoemd

Willebrord, dat voor het eerst op de wedstrijd ging, met prijs thuiskwam.

Enige dagen daarna openbaarde zich een ernstige ongesteldheid, die de dood ten gevolge had.

Moge de zoo diep betreurde overledene het loon ontvangen hebben voor het vele goede door hem verricht. Hij rustte in vrede".

BEGRAFENIS

Vrijdag 13 juli 1923 vond de begrafenis van de Wouwse musicus plaats. Dat gebeurde onder grote belangstelling. Voorafgegaan door fanfare Oranje en harmonie de Volharding uit Steenberg en aan het hoofd van de lijkstoet burgmeester W. Juten, werd Jan Oomes naar zijn laatste rustplaats gebracht. Het orgel in de kerk werd nu bespeeld door B. Leijdekkers, tevens de opvolger van J. Oomes als directeur bij de harmonie.

De korpsen die de rouwstoet begeleidden, speelden de Marche Funèbre van Chopin en namens de Wouwse harmonie legde de heer Van Merode een krans (10).

XIII. Oranje in het goud

Begin 1924 maakt de fanfare zich opnieuw op voor een feest: het 50-jarig bestaan.

"...Bij gelegenheid van de herdenking van het vijftig jarig bestaan onzer fanfare "Oranje" zal tegen juni hier een driedaagsch festival worden gehouden",

meldt De Grondwet op 14 januari 1924.

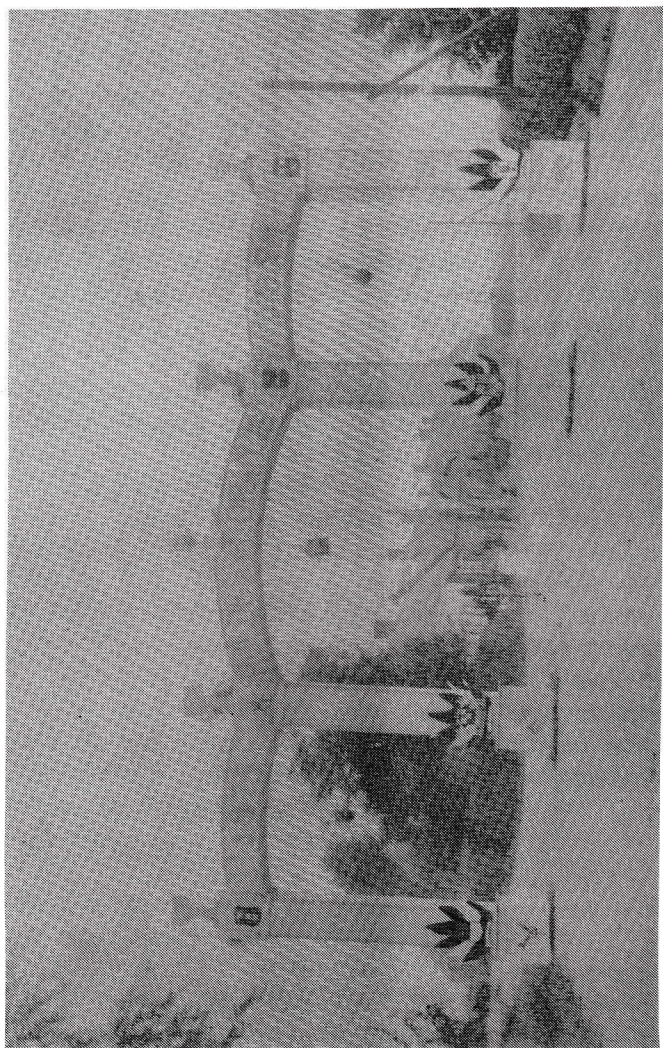
In de loop van het jaar worden de mensen via de krant op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Zo wordt er gemeld dat er al 19 korpsen zijn, er komt een oproep voor een vergadering met alle jonge mannen voor een 'garde d'honneur' (1).

En op 21 juni meldt De Grondwet dat het festival gehouden wordt op 12, 13 en 14 juli en dat zich inmiddels 21 korpsen hebben opgegeven.

"Daar de Zondagsche treinloop vanuit Bergen op Zoom niet gunstig is, worden pogingen aangewend om op de middag van 13 juli een extra trein in te leggen". (2).

VERVOER

Die extra trein kwam er ook nu, want vanuit Bergen op Zoom vertrok om 11.05 uur een extra trein die om 11.15



*De driedubbele ereboog aan het eind van de Roosendaalsestraat. Links is de Spel-
lestraat en rechtdoor de Roosendaalsebaan. (Collectie gemeente Wouw).*

uur in Wouw arriveerde.

Maar ook extra bussen werden ingezet. De exploitant plaatste daartoe in de krant van donderdag 10 juli 1924 een advertentie (3).

In De Grondwet van vrijdag 11 juli wordt gewag gemaakt van het feit dat er al flink gewerkt wordt aan de versieringen in het dorp, de bouw van de kiosken en de erebogen in de straten. Ook hier wordt de extra trein van Bergen op Zoom genoemd.

VERSIERING

Het dorp moest uitbundig versierd worden. Erebogen werden opgericht en overdekte kiosken geplaatst. Overal werd gewerkt aan praalwagens en de vlaggen werden opgestreken. Aan de drie ingangen van het dorp werden erebogen over de weg gebouwd en ook midden in de Bergsestraat verscheen een erepoort. Van deze vier erebogen zijn foto's bewaard gebleven in het gemeentearchief. De kwaliteit laat echter te wensen over.

De boog aan het eind van de Roosendaalsestraat bestond zelfs uit drie bogen opgebouwd van hout en versierd met vlaggen en wapens.

De boog aan het eind van de Nieuwstraat was versierd met groen en papieren roosjes.

Aan het eind van de Bergsestraat werd een soort van kasteelpoort met twee torentjes gebouwd, terwijl in de Bergsestraat weer een poort in geheel andere stijl werd gebouwd. Aan de ene kant van de boog stond het opschrift "1874 - welkom - 1924" en aan de andere kant "1874 - hulde aan Oranje - 1924". Op de Markt kwam een overkapte kiosk en werden bloemperken aangelegd.

Daarvoor had de vereniging natuurlijk eerst netjes toestemming gevraagd bij het gemeentebestuur. (4). In de raadsvergadering van 28 juni 1924 gaat de raad daarmee akkoord. Op een vraag van de heer Krinkels wat er dan met de paaltjes en de draad op de Markt moet gebeuren, zegt de burgemeester dat die in het raadhuis opgeborgen worden. Op voorstel van de heer Luijkx wordt ook besloten om op kosten van de gemeente het nieuw in gebruik genomen gemeentehuis te versieren ... "onder voorwaarde dat geen spijkers in het raadhuis worden geslagen en dat dit ook niet op andere wijze wordt beschadigd, en verder zoo goed en goedkoop mogelijk..." (5).



De erepoort aan het begin van de Bergsestraat. Achter de poort is nog de Bergsebaan te zien. De man midden op de foto is Petrus van Merode. (Collectie gemeente Wouw).

ORGANISATIE

Omdat er een gedrukte festival-gids van het feest bewaard is gebleven, weten we precies hoe het programma er heeft uitgezien en wie er allemaal bij de organisatie betrokken waren (6). Zo was er een Eere-comité, een uitvoerend-comité en daarnaast nog het bestuur van de fanfare. Verder werden alle werkende leden van de vereniging vermeld. Op het moment waarop dit artikel werd samengesteld waren er nog drie leden in leven: Miel van Merode, Johan Bals en Alph. Meul.

De opening van de jubileumfeesten vond plaats op zaterdag 12 juli om half zeven. Fanfare Oranje en harmonie Juliana uit Heerle maakten een rondwandeling door het dorp en daarna gaven ze een concert op de Markt. Begonnen werd daar met de Wouwsche gouden jubileummarsch geschreven door directeur B. Leydekkers.

FESTIVAL

Zondag 13 juli moeten de vreemdelingen van alle kanten naar Wouw zijn gestroomd. Dat is ook te zien op een van de weinige foto's die van dit feest bewaard is gebleven. Tussen half een en een uur arriveerden de deelnemers in Wouw. Om één uur werd op het Marktpllein de optocht opgesteld. Daarin liepen niet alleen de verenigingen mee, maar er waren erewachten en praalwagens, rijtuigen met de leden van de verschillende comités en het bestuur. Na het drinken van de erewijn door de afgevaardigden van de verenigingen werd het gezamenlijk optreden op de Markt afgesloten met de uitvoering van de Jubileummars met alle muzikanten tesamen. Tussen half vier en zeven uur werden op drie kiosken in het dorp de muziekstukken uitgevoerd. Op de Markt speelden Juliana uit Heerle, Erato uit Roosendaal, Oranje uit Bergen op Zoom, Aurora uit Woensdrecht, Kolpings Zonen uit Bergen op Zoom, Excelsior uit Nieuw-Borgvliet en De Scheldezones uit Hoogerheide.

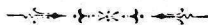
Op de tweede kiosk in de Bergsestraat op het plein van de oude openbare school speelden Semper Crescendo uit Nieuw-Vosmeer, Sint Cecilia uit Huijbergen, De Hoop uit Ossendrecht, Eendracht maakt macht uit Bergen op Zoom, Sint Cecilia Eensgezindheid uit Halsteren, Nederland en Oranje uit Rucphen en Oefening uit Standdaarbuiten.

Op de derde kiosk in de Roosendaalsestraat bij Doggen kwa-

1874

1924

FANFARE „ORANJE” - WOUW



FEESTGIDS en PROGRAMMA

VAN HET

GROOT FESTIVAL

voor HARMONIE- en FANFARE-GEZELSCHAPPEN

op 12, 13 en 14 Juli 1924

TER HERDENKING VAN HET VIJFTIGJARIG
BESTAAN ONZER FANFARE „ORANJE”.



men tenslotte aan bod de verenigingen Door het volk, voor het volk uit Sprundel, Sint Cecilia uit Rijsbergen, Sint Cecilia uit Hoeven, Utile Dulci uit St. Willebrord, Conaffeszione uit Kwadendamme, Arbeid adelt uit Bergen op Zoom en St. Cecilia uit Zegge.

SUCCES

Maandag 24 juli 1924 meldt de krant dat het festival een groot succes is geweest. Terwijl tevens verslag wordt gedaan van de winnaars van de geldprijzen (7).

De eerste prijs van f 75,== was voor het korps uit Huijbergen, de tweede prijs ging naar de Scheldezones uit Hoogerheide en de derde prijs was voor Erato uit Roosendaal. Onder de directeuren werden drie prijzen verloot. *"Tot laat in den avond bleef het er druk en vrolijk toegegaan in de straten en bleven de café's gevuld met bezoekers, die er hun dronk wijdden op het welzijn van "Oranje".*", besluit de correspondent in de maandag-editie.

CONCERT

Maandag 14 juli wordt het festival afgesloten met een groot concert. Daarvoor kwamen de "Kolpings Zonen" opnieuw uit Bergen op Zoom. Onder leiding van Theo Gieles zorgden "De Chefkes" voor een schitterend slot van het festival. (Zie ook het programma van dit concert op bladzijde 18).

Direkt na het festival verkeerde men in Wouw waarschijnlijk nog in feeststemming, want op 18 juli wordt melding gemaakt van het gerucht dat er mogelijk een vaste kiosk op de Markt gebouwd gaat worden. Die kiosk zou dan een blijvende herinnering vormen aan het gouden jubileum van de Wouwse fanfare (8).

Ook financieel bleek het allemaal best verlopen te zijn. Voor de buurtverenigingen was er een aardig overschotje en ook de kasteleins hadden niet te klagen gehad (9). Ook voor de harmonie was het prima gegaan. Op 3 september 1924 boekte de penningmeester een bedrag van f127,29 als batig saldo van het festival (10). Een deel van dat geld werd meteen besteed om nieuwe instrumenten aan te schaffen. Een nieuwe kleine trommel en een nieuwe alt-hoorn, terwijl ook reparaties werden verricht aan "de tuba, de stellahoorn en de bugle" (11).



Een overzicht van de drukte in de Bergsestraat tijdens de optocht van muziekgezelschappen, tijdens het festival in 1924. (Collectie P. Goderie Roosendaal).

En met dit succes sloot de Wouwse fanfare de eerste 50 jaar van haar bestaan af.

Wouw, augustus 1984.

RENE HERMANS.

Noten:

GAW = Gemeente Archief Wouw

GAR = Gemeente Archief Roosendaal

HOA = Archief Harmonie Oranje (voorlopig door de schrijver zelf geïnventariseerd).

Hoofdstuk IX

1. Voor de eerste drie delen (8 hoofdstukken) verwijs ik naar "de Vierschaer" 3-83, 1-84 en 2-84.
2. GAR De Grondwet 8 april 1900.
3. GAR De Grondwet 3 mei 1900.
4. GAR De Grondwet 12 augustus 1900.
HOA Voorl. inv. nr. 9 blz. 23. De kosten van het uitstapje bedroegen volgens het kasboek f 54,==.
5. GAR De Grondwet 4 juli 1900. De foto die gemaakt werd is waarschijnlijk de foto van het gezelschap die wij bij het artikel in "de Vierschaer" 2-84 afdrukten, genomen achter het huidige café "In den Veehandel".
6. GAR De Grondwet 10 juli 1902.
7. GAR De Grondwet 5 november 1903.
8. GAR De Grondwet 19 november 1903.
9. GAR De Grondwet 3 december 1903. "Zoo voortgaande zal Oranje weldra tot haar vroegeren bloei teruggekeerd zijn", meldt de correspondent.
10. HOA Voorl. inv. nr. 27.
11. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 11-1-1904).
12. HOA Voorl. inv. nr. 28 (ledenlijst 1904) en
GAR De Grondwet 14-2-1904.
13. HOA Voorl. inv. nr. 7g.
14. HOA Voorl. inv. nr. 7h.
15. HOA Voorl. inv. nr. 9, blz. 37.
16. GAR De Grondwet 21-7-1904.
17. HOA Voorl. inv. nr. 7i.
18. HOA Voorl. inv. nr. 7j.
19. GAW NA nr. 99, blz. 8, 8a en 9.
20. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 11-4-1904).
21. HOA Voorl. inv. nr. 9 blz. 36a en 37.

22. GAW NA nr. 99 blz. 23 t/m 24a.
23. GAW NA 99 blz. 30.

Hoofdstuk X

1. GAR De Grondwet 5-1-1905
2. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 19-5-1906)
3. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 28-7-1906)
4. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 24-4-1909)
5. GAR De Grondwet 31-1-1909
6. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 23-1-1909)
7. GAR De Grondwet 31-3-1909
8. GAR De Grondwet 11-4-1909
9. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 8-10-1910)
10. GAR De Grondwet 13-1-1911
11. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 14-1-1911)
12. GAR De Grondwet 27-1-1911
13. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 22-4-1911)
14. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 25-4-1914)

Hoofdstuk XI

1. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulenboek) en nr. 9 (kasboek)
2. GAR De Grondwet 17-9-1918
3. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 13-1-1919)
4. HOA Voorl. inv. nr. 27 (notulen 13-1 t/m 27-2-1919).
De omzetting vond plaats op 16 december 1941.
5. GAR De Grondwet 1-3-1919
6. De onderkapelmeester was blijkens het kasboek tot 21 december 1919 in functie. Nergens blijkt waarom de functie toen weer werd opgeheven.
7. HOA Voorl. inv. nr. 27. Opmerkingen uit de verenigingsnotulen.

Hoofdstuk XII

1. Bidprentje Johannes Oomes (collectie familie) en overlijdensakte BS Gemeente Wouw.
2. GAR De Grondwet 31-8-1918
3. GAR De Grondwet 12-1-1902
4. GAR De Grondwet 17-4-1902
5. GAR De Grondwet 29-3-1907
6. GAR De Grondwet 11-3-1910
7. GAR De Grondwet 10-6-1910
8. GAR De Grondwet 3-5-1923



9. GAR De Grondwet 14-7-1923
10. Knipsel uit de Avondster van 14-7-1923 (coll. familie Oomes). Met dank aan mevr. L. Willems-Oomes die tijdens een gesprek op 7-6-1984 uitvoerig vertelde over de "Wouwse tijd" van de familie.

Hoofdstuk XIII

1. GAR De Grondwet 31-5-1924
2. GAR De Grondwet 21-6-1924
3. GAR De Grondwet 10-7-1924
4. HOA Voorl. inv. nr. 32a en GAW NA 209.
5. HOA Voorl. inv. nr. 32b en GAW NA 101 blz. 499 en 502.
6. HOA Voorl. inv. nr. 32c
7. GAR De Grondwet 14-7-1924
8. GAR De Grondwet 18-7-1924
9. GAR De Grondwet 21-7-1924
10. HOA Voorl. inv. nr. 9 blz. 62a.
11. HOA Voorl. inv. nr. 9 blz. 63.

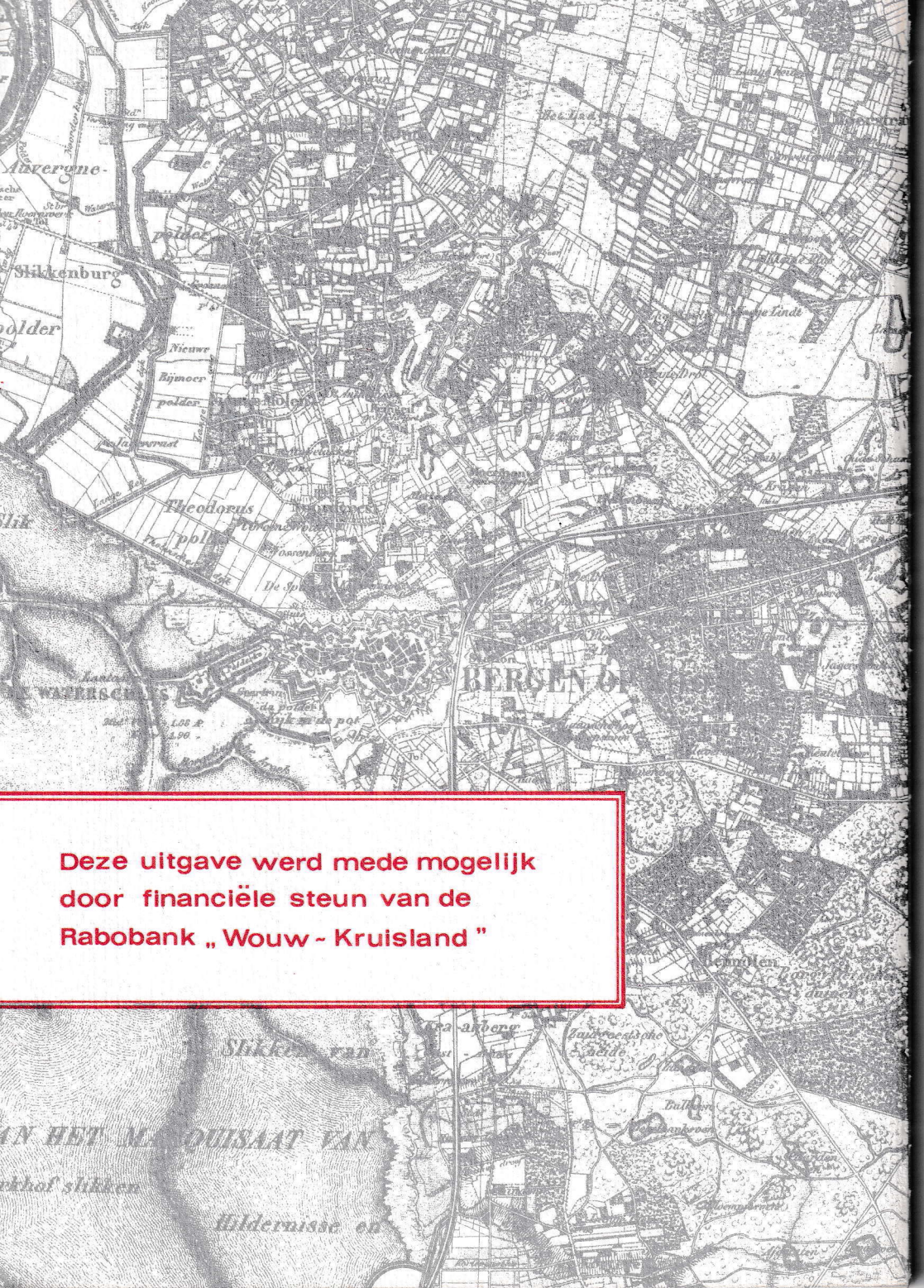
Onderschrift bij de foto op blz. 45:

Foto van de harmonie gemaakt eind 1923 of begin 1924 door een Rotterdams Illustratie Bureau. De foto is genomen in de bovenzaal van De Kroon. Op de achtergrond het portret van de toen juist overleden directeur J. Oomes.

Eerste rij (v.l.n.r.): Jo Martens, Kees Sibens, Jan Havermans, Petrus Verbraak, Harry Meul en Janus van Wezel. Tweede rij: Frie van Ravels (secretaris), Fons Siebelink (penningmeester), Piet Goosen (voorzitter en later burgemeester van Wouw), Bernard Leijdekkers (directeur), Ko Damen (commissaris) en Miel van Merode.

Derde rij: Kees van Sundert, Arjaan van der Heijden, Piet Buijk, Leo Aarden, Stan Siebelink, Ko Schepers, Jo Goderie, Fons Meul en Johan Bals.

Achterste rij: Lindert Verbraak, Piet de Prenter, Jan Laurijssen, Amand Meul, Janus Timmermans, Piet van Sundert, Harry Siebelink, Piet van Dijk, Janus Sibens, Luc van Ravels en Geert Sibens.



Deze uitgave werd mede mogelijk
door financiële steun van de
Rabobank „Wouw - Kruisland ”